

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/41/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8722200757
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Jančíková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8722200757.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Jančíkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mareka Kohúta v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/XX,D., proti žalovanej: D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/XX, G., zastúpená Mgr. Marcelom Lesňákom, advokátom, so sídlom Murgašova 87/6, Poprad, o určenie relatívnej neplatnosti právnych úkonov s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 20C/13/2022 – 105 zo dňa 10.3.2023 takto

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok.

II. Žalovaná má proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 20C/13/2022 – 105 zo dňa 10.03.2023 žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Žalobca domáhal vydania rozhodnutia, ktorým súd určí neplatnosť kúpnych zmlúv zo dňa 07.10.2021, 19.10.2021, 02.11.2021 a 28.02.2022, pretože zistil, že podielový spoluvlastník H. C., I. D. B., B. B., H. B. a B. J., predali žalovanej ako osobe nie blízkej svoj spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam zapísaný na LV č. XXX K. XXX, k. ú. D., pričom došlo k porušeniu predkupného práva žalobcu. Podľa žalobcu žalovaná nemohla platne nadobudnúť spoluvlastnícky podiel, nakoľko žalobca užíva predmetné nehnuteľnosti už 65 rokov a nakoľko sa pôvodní podieloví spoluvlastníci o svoje podiely nestarali, vydržal vlastnícke právo k nehnuteľnostiam ako celku.

3. Žalovaná poprela skutkové tvrdenia žalobcu, pričom uviedla, že v žiadnom prípade nebolo porušené predkupné právo žalobcu, nakoľko spoluvlastnícke podiely nadobudla kúpnu zmluvou evidovanou pod sp. zn. V-4556/2021 zo dňa 07.10.2021 od svojho otca I. D. B. v podieloch 7/16 na LV XXX a v podieloch 21/32 na LV XXX. Až následne žalovaná nadobudla dňa 19.10.2021 ďalšie podiely k nehnuteľnostiam zapísaným na LV XXX v pomere 2/4, a to kúpnu zmluvou evidovanou pod sp. zn. V-4896/2021 od H. C., pričom v danom čase už žalovaná bola podielová spoluvlastníčka nehnuteľností zapísaných na LV XXX. Následne žalovaná nadobudla spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX od H. B., B. J. a B. B., ktorí sú rodinní príslušníci žalovanej.

4. Súd prvej inštancie zistil tento skutkový stav:

- na LV č. XXX pre obec a k. ú. D. sú ako podieloví spoluvlastníci parcely parc. č. 89/1 zapísaní žalobca s výškou spoluvlastníckeho podielu 3/32 k celku, žalovaná s výškou spoluvlastníckeho podielu 137/160 k celku a H. L. s výškou spoluvlastníckeho podielu 1/20 k celku. Ako nadobúdaci titul je u žalovanej uvedená kúpna zmluva V-4556/2021 zo dňa 07.10.2021, V-5045/2021 zo dňa 02.11.2021 a

V-746/2022 zo dňa 28.02.2022. Súčasne je v časti C uvedená ľarcha na spoluvlastnícky podiel žalobcu zriadením exekučného záložného práva JUDr. Svätoslavom Mruškovičom, exekútorom Exekútorského úradu Prešov.

- na LV č. XXX pre obec a k.ú. D. sú ako podieloví spoluvlastníci parcely parc. č. 87/9 zapísaní žalobca s výškou spoluvlastníckeho podielu 1/16 k celku a žalovaná s výškou spoluvlastníckeho podielu 15/16 k celku. Ako nadobúdací titul je u žalovanej uvedená kúpna zmluva V-4556/2021 zo dňa 07.10.2021, V-4896/2021 zo dňa 19.10.2021. Súčasne je v časti C uvedená ľarcha na spoluvlastnícky podiel žalobcu zriadením exekučného záložného práva JUDr. Svätoslavom Mruškovičom, exekútorom Exekútorského úradu Prešov.

- podľa rozhodnutia Okresného úradu Poprad sp. zn. V-4556/2021 zo dňa 07.10.2021 Okresný úrad Poprad povolil vklad vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXX K. XXX, k. ú. D., v prospech žalovanej. Pôvodným podielovým spoluvlastníkom bol I. D. B., otec žalovanej.

- podľa rozhodnutia Okresného úradu Poprad sp. zn. V-4896/2021 zo dňa 19.10.2021 Okresný úrad Poprad povolil vklad vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXX, k. ú. D. v prospech žalovanej. Pôvodným podielovým spoluvlastníkom bol H. C..

- podľa rozhodnutia Okresného úradu Poprad sp. zn. V-746/2021 zo dňa 28.02.2022 Okresný úrad Poprad povolil vklad vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXX, k. ú. D. v prospech žalovanej. Pôvodným podielovým spoluvlastníkom bol B. B..

- podľa rozhodnutia Okresného úradu Poprad sp. zn. V-5045/2021 zo dňa 02.11.2021 Okresný úrad Poprad povolil vklad vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXX, k. ú. D., v prospech žalovanej. Pôvodným podielovými spoluvlastníkmi boli H. B. a B. J..

5. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. § 39, § 40a veta prvá Občianskeho zákonníka a ust. § § 137 písm. c), § 60 CSP, § 75 ods. 1 CSP, § 77 ods. 1 CSP, § 78 ods. 1 a ods. 2 CSP.

6. Súd prvej inštancie vo všeobecnosti vysvetlil podstatu spoločenstva v súdnom spore, či už na strane žalobcu alebo na strane žalovaných a taktiež poukázal na zákonné podmienky pre podanie určovacej žaloby podľa ust. § 137 písm. c) CSP so zdôraznením preukázania naliehavého právneho záujmu. Ďalej súd prvej inštancie skonštatoval, že v tomto spore sa žalobca domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu, t. j. kúpnych zmlúv uzavretých medzi žalovanou a I. D. B., H. B., B. J., B. B. a H. C., preto poukázal na ustálenú súdnu prax, podľa ktorej spoluvlastník, ktorý je oprávnený z predkupného práva (§ 140 Občianskeho zákonníka), má pri porušení povinností zo strany spoluvlastníka, ktorý je povinný z predkupného práva, na výber, či: a/ sa bude žalobou domáhať vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníka na tretiu osobu (§ 40a Občianskeho zákonníka); jeho žaloba musí v takomto prípade smerovať voči všetkým účastníkom zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu, pri ktorej bolo porušené jeho predkupné právo, lebo tí sú pasívne legitimovaní, b/ sa bude domáhať voči nadobúdateľovi (tretej osobe ako singulárnemu právnenému nástupcovi pôvodného podielového spoluvlastníka), aby mu nadobudnutý spoluvlastnícky podiel ponúkol na kúpu za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpil od pôvodného podielového spoluvlastníka; ak nadobúdateľ jeho výzve nevyhoví, má oprávnený spoluvlastník právo domáhať sa na súde žalobou voči nadobúdateľovi, aby bol nahradený prejav vôle nadobúdateľa; žalobe vyhovujúce rozhodnutie súdu nahradí v tomto prípade chýbajúci zmluvný prejav nadobúdateľa, c/ sa uspokojí s tým, že mu zostáva predkupné právo, avšak už voči nadobúdateľovi. Zákon v uvedených ustanoveniach ponecháva oprávnenému spoluvlastníkovi voľbu, či vôbec, prípadne ktoré z týchto riešení zvolí (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. októbra 2010, sp. zn. 3Cdo 262/2009).

7. Vzhľadom na uvedené preto súd prvej inštancie ustálil, že pokiaľ si žalobca zvolil prvý spôsob riešenia, teda žalobu o vyslovenie relatívnej neplatnosti kúpnych zmlúv, mali byť stranami sporu všetci účastníci zmlúv, ktorá požiadavka vyplýva z cit. ust. § 78 Civilného sporového poriadku. V súlade s § 78 ods. 1, 2 CSP, § 228 ods. 1 CSP žalobu z dôvodu nedostatku vecnej pasívnej legitimácie súd prvej inštancie zamietol. Dôkaz výsluchom pôvodných účastníkov jednotlivých zmlúv súd prvej inštancie zamietol,

nakoľko žiadnym spôsobom by takto doplnené dokazovanie skutkový stav neozrejmiło a procesné nedostatky žaloby by rovnako nijako zhojené neboli.

8. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a v konaní úspešnej žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

9. Proti rozsudku podal odvolanie žalobca, pretože ho považuje za absolútne nesprávny, nezákonný, keďže vychádza z úplne nesprávneho právneho posúdenia veci a taktiež súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Podľa žalobcu súd prvej inštancie vážne pochybil, keď nevypočul účastníkov jednotlivých kúpnych zmlúv, ktorých neplatnosti sa domáha, a to jeho bratrancov H. B. a jeho brata B. B., ktorí vo Vernári nebývajú viac ako 50 rokov, po celú dobu predmetné parcely vôbec neužívali, ani sa o ne vôbec nezaujímal, a preto je presvedčený, že už počas maminho života splnili všetky podmienky v zmysle zákona na získanie predmetných parciel vydržaním. Žalobca ďalej uviedol, že s bratrancami mal celý život veľmi dobrý vzťah, a preto pochybuje, či podpisy na kúpnych zmluvách sú naozaj ich, či nie sú sfaľšované, pretože určite by oslovili najskôr jeho, keďže sú bratrance s veľmi dobrým vzťahom a okrem toho, o jeho druhom bratrancovi B. B. už 50 rokov nevedia všetci B. vôbec nič, či vôbec ešte žije a kde sa nachádza, dokonca ani jeho brat H. B. o ňom nič nevie, takže je tu vážne podozrenie, že podpis B. B. bol sfaľšovaný, a preto považuje za potrebné a nevyhnutné vypočuť ako kľúčových svedkov jeho bratrancov H. B. a B. B.. Sudca súdu prvej inštancie žalobcovi zamietol návrh na vypočutie týchto svedkov, pričom žalobcovi uviedol, že si má zabezpečiť účasť týchto svedkov, čo považuje žalobca za absurdné, aby niekoho nútil, aby išiel svedčiť, čo môže iba súd predvolaním, a vonkoncom nie vtedy, ak nevie kde sa nachádza. Preto žalobca trvá na dôkaze vypočutím týchto svedkov, ako aj preveriť podpisy na týchto kúpnych zmluvách.

10. Žalobca v odvolaní vyjadril presvedčenie, že tu bolo jednoznačne porušené jeho predkupné právo, pretože je majoritným vlastníkom rodinného domu súp.č. 184, Vernár, kde má trvalý pobyt a kde býva už 65 rokov a celý život sa o predmetné parcely stará a užíva iba sám, pretože žalovaná tam nikdy nebývala, nikdy tieto parcely ani neužívala a jej spôsob nadobudnutia parcely je sporný a nezákonný a preto nemôže mať ona predkupné právo pred ním. Zápis exekučného záložného práva považuje žalobca za zdanlivé, pretože konanie exekútora považuje za nezákonné, nemorálne a protiústavné, lebo ide o starú exekúciu, ktorá bola zastavená zo zákona uplynutím rozhodnej doby, k čomu priložil aj oznámenie Okresného súdu Poprad, že predmetná stará exekúcia je už ex lege zastavená.

11. Ďalej žalobca poukázal na uznesenie Krajského súdu Prešov č. k. 12Co/16/2023 zo dňa 28.02.2023, ktorým bolo napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenené tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol zamietnutý. Týmto Krajský súd v Prešove jasne pomenoval priority, že nedotknuteľnosť obydlia a právo na súkromie sú v tomto prípade nadriadené spornému vlastníckemu právu žalovanej a nemá právo na žiadne kľúče a neobmedzený prístup do obydlia jeho rodinného domu, kde býva žalobca už 65 rokov. Z toho žalobcovi vyplýva, že žalovaná nemá žiadne predkupné právo, ani morálne právo skupovať parcely, ktoré sú súčasťou a príslušenstvom jeho rodinného domu. Z hore uvedených dôvodov žalobca žiada zrušiť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako nesprávny a nezákonný, vypočuť a preveriť podpisy jeho bratrancov H. a B. B., zrušiť všetky kúpne zmluvy za porušenie jeho predkupného práva a priznanie predmetných parciel vydržaním v jeho prospech.

12. K odvolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná, ktorá skonštatovala, že žalobcom uplatnené odvolacie dôvody nie sú dané. Žalovaná s podanou žalobou nesúhlasí a je toho názoru, že súd prvej inštancie riadne odôvodnil svoje rozhodnutie, o správnosti ktorého nemá žiadne pochybnosti. Podľa žalovanej nedošlo k porušeniu procesných práv žalobcu, žalobca vedel o termíne pojednávania a napriek tomu nezabezpečil účasť svedkov, ktorých vypočutie považuje za zbytočné. Podľa žalovanej je zrejmé, že žalobca nedodrжал základnú podmienku, ktorej splnenie by mohlo založiť aspoň teoretickú úvahu o možnosti jeho úspechu v tomto konaní, a to z hľadiska pasívnej legítimácie. Domnienky a fabulácie žalobcu ohľadom pravosti podpisov sú absolútne irelevantné, ako aj jeho domnienky o tom, že účastníci kúpnych zmlúv by oslovili najprv jeho a predovšetkým pravosť podpisov úradne osvedčených sa nepreukazuje výsluchom svedkov. Žalovaná zdôraznila, že parcely nadobudla v súlade so zákonom a aj v rámci exekučného konania. Exekučné konanie bolo začaté opätovne na návrh oprávnených a konanie žalobcu považuje za šikanózne a morálne protizákonné a protiústavné. Žalobca drzo, hrubo zavádza, keď argumentuje akýmsi uznesením Krajského súdu v Prešove, ktoré na toto konanie nemá

absolútne žiadnu spojitosť, ani vplyv. Žalovaná navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok potvrdil a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania.

13. K vyjadreniu žalovanej doručil vyjadrenie žalobca, v ktorom uviedol, že je presvedčený, že v tomto prípade bolo porušené jeho predkupné právo, čo potvrdil aj Okresný súd Poprad s Krajským súdom v Prešove, ktorí v konaní 12Co/16/2023 uviedli, že spôsob nadobudnutia predmetných parciel je sporný. Podľa žalobcu súd prvej inštancie nepostupoval správne a nevypočul kľúčových svedkov, jeho bratrancov. Žalobca zotrval na svojich vyjadreniach v podanom odvolaní týkajúcich sa pochybností o pravosti podpisu jeho bratrancami a je presvedčený, že bez vypočutia týchto svedkov nie je možné spravodlivo a zákonne vo veci rozhodnúť. Žalobca trval na svojom návrhu, aby odvolací súd rozsudok zrušil a tiež, aby boli i zákonne zrušené kúpnopredajné zmluvy a jemu priznané vlastníctvo predmetných parciel vydržaním.

14. K vyjadreniu žalobcu doručila vyjadrenie žalovaná, kde poukázala na svoje doterajšie tvrdenia, poprela žalobcom uvádzanú argumentáciu v celom rozsahu a zotrvala na doposiaľ uvedenom vyjadrení k odvolaniu.

15. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) oprávnenou osobou (§ 359 CSP), prejednal odvolanie podané žalobcom preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP). Po prieskume napadnutého rozsudku (§ 379, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť.

16. Žalobca podané odvolanie odôvodňoval odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. e/ a h/ CSP, teda že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

17. Čo sa týka námietky žalobcu, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy odvolací súd uvádza, že nielen súdnou praxou, ale aj teóriou práva je ustálené, že dokazovanie v súdnom spore prebieha vo viacerých fázach - od navrhnutia dôkazu, cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených a navrhnutých dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy strán sporu na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Ak však súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. (pozri nálezh Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 350/08 zo dňa 30.09.2010)

18. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci, odvolací súd poukazuje, že právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav; je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

19. Žalobca žiadal, aby súd určil, že kúpne zmluvy, na základe ktorých žalovaná nadobudla vlastnícke právo k spoluvlastníckym podielom zapísaných na LV č. XXX K. XXX, k. ú. D. od predchádzajúcich podielových spoluvlastníkov - H. C., I. D. B., B. B., H. B. a B. J. za neplatné z dôvodu porušenia jeho predkupného práva.

20. Podľa § 140 Občianskeho zákonníka, ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

21. Podľa § 40a Občianskeho zákonníka, ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, § 140, § 145 ods.1, § 479, § 589 a § 701 ods. 1, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovolá.

22. Podľa ust. § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak sa predkupné právo porušilo, môže sa oprávnený buď od nadobúdateľa domáhať, aby mu vec ponúkol na predaj, alebo mu zostane predkupné právo zachované.

23. Právo disponovať so spoluvlastníckym podielom prislúcha každému spoluvlastníkovi. Zmluvná voľnosť spoluvlastníka je však obmedzená, lebo sa spoluvlastnícky podiel môže bez ďalšieho previesť iba na blízke osoby. V tomto prípade ostatní spoluvlastníci nemajú predkupné právo na prevádzaný spoluvlastnícky podiel. Ak však spoluvlastník mieni svoj podiel previesť na iné než blízke osoby, prípadne aj na jedného so spoluvlastníkov musí najskôr svoj podiel ponúknuť ostatným spoluvlastníkom. Ide teda o povinnosť spoluvlastníka vyplývajúca zo zákonného predkupného práva, ktorej korešponduje oprávnenie ostatných spoluvlastníkov, ktorí nechcú vec predať, na odkúpenie tohto spoluvlastníckeho podielu. Predkupné právo má povahu vecného práva a v prípade prevodu spoluvlastníckeho podielu pôsobí aj voči právnemu nástupcovi kupujúceho, ktorý sa stal novým vlastníkom na miesto predávajúceho. Vzniká so zákona súčasne so vznikom podielového spoluvlastníctva a to bez ohľadu na to, či spoluvlastníctvo vzniklo na základe zmluvy, na základe rozhodnutia alebo zo zákona. Ak povinný spoluvlastník nerešpektoval zákonné predkupné právo a svoj podiel previedol na inú než blízku osobu bez toho, aby ho predtým ponúkol ostatným spoluvlastníkom, je právny úkon, na základe ktorého došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu neplatný, ale len v prípade, že sa oprávnení spoluvlastníci, a to aj len jeden z viacerých, dovolajú jeho neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka).

24. Hoci sa v právnej úprave rozoznáva predkupné právo zákonné (ex lege) a zmluvné (dobrovoľné alebo povinné), postupnou judikatórnou činnosťou súdov sa ustálilo, že ustanovenia o zmluvnom predkupnom práve (§ 602 až § 606 Občianskeho zákonníka) sa primerane vzťahujú aj na predkupné právo podielových spoluvlastníkov. K právnym prostriedkom, ktoré môže podielový spoluvlastník k ochrane svojich práv použiť v prípade, ak jeho predkupné právo bolo porušené, odvolací súd poukazuje na aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu uvedenú v rozsudku sp. zn. 8Cdo/208/2019 zo dňa 28.09.2021, v ktorom sa uvádza: „Vyprofilovali sa nasledujúce právne prostriedky, ktorými sa oprávnený spoluvlastník môže domáhať nápravy porušenia predkupného práva spoluvlastníkov: a/ možnosť domáhať sa vyslovenia neplatnosti právneho úkonu medzi spoluvlastníkom (zaviazanou osobou) a nadobúdateľom (treťou osobou) z dôvodu tzv. relatívnej neplatnosti právneho úkonu (§ 40a Občianskeho zákonníka), b/ možnosť domáhať sa mimosúdne od tretej osoby (nadobúdateľa spoluvlastníckeho podielu), aby mu predaný spoluvlastnícky podiel ponúkla na kúpu, a to za rovnakých podmienok, za ktorých kúpil spoluvlastnícky podiel od povinnej osoby (§ 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka); a ak tak tretia osoba (nadobúdateľ spoluvlastníckeho podielu) neurobí dobrovoľne, má oprávnený spoluvlastník právo domáhať sa na súde vydania rozhodnutia, ktorým by bol nahradený pri kúpnej zmluve prejav vôle nadobúdateľa (§ 229 CSP), c/ naďalej si ponechať predkupné právo, ktoré však však začne pôsobiť odteraz voči novému nadobúdateľovi podielu (§ 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Výber právneho prostriedku oprávneného vlastníka smerujúceho k náprave dôsledkov porušenia jeho predkupného práva je plne v jeho autonómii.“

25. Žalobca si zvolil z viacerých právnych prostriedkov k ochrane svojho tvrdeného porušeného predkupného práva možnosť domáhať sa vyslovenia neplatnosti právneho úkonu medzi spoluvlastníkom (zaviazanou osobou) a nadobúdateľom (treťou osobou) z dôvodu tzv. relatívnej neplatnosti právneho úkonu (§ 40a Občianskeho zákonníka). Pri dovolaní sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu ide o jednostranný právny úkon, ktorý sa musí adresovať všetkým účastníkom právneho úkon. Forma

dovolania sa relatívnej neplatnosti nie je zásadne stanovená, preto tak možno urobiť akýmkoľvek spôsobom, teda aj žalobou.

26. Sporovými stranami v civilnom spore sú žalobca a žalovaný. Okruh sporových strán vymedzuje v rámci svojho dispozičného oprávnenia žalobca. Od procesného vymedzenia sporových strán je však potrebné rozlišovať tzv. vecnú legitímáciu. V prípade žalobcu ide o aktívnu vecnú legitímáciu a v prípade žalovaného ide o pasívnu vecnú legitímáciu. Podmienku úspešného uplatnenia práva na súde tvorí aktívna a pasívna vecná legitímácia, ktorá sa odvodzuje od hmotného práva. Žalobca a žalovaný musia mať pre splnenie vecnej legitímácie určitý hmotnoprávny vzťah k prejednávanej veci, t. j. že sú nositeľmi hmotnoprávneho oprávnenia alebo povinnosti. Na otázku vecnej legitímácie nadväzuje inštitút nerozlučného spoločenstva, v ktorom ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje ako žalobca alebo žalovaný. Nerozlučným spoločenstvom je tiež potom aj nútené spoločenstvo (§ 78 CSP), ktoré je takým procesným spoločenstvom, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. V prípade, ak nie je splnená podmienka účasti všetkých subjektov, súd žalobu podľa § 78 ods. 2 CSP zamietne.

27. Dovolať sa "relatívnej" neplatnosti sa treba voči všetkým účastníkom právneho úkonu (R 43/1986). Súdna prax je jednotná v názore, podľa ktorého stranami súdneho konania o neplatnosť právneho úkonu musia byť všetci, ktorí právny úkon uzavreli (prípadne ich právni nástupcovia) a to buď ako žalobcovia, alebo ako žalovaní. V prípade zmluvy, ak niektorá zo zmluvných strán (prípadne jej právny nástupca) nie je stranou v súdnom spore, súd musí žalobu zamietnuť pre nedostatok vecnej legitímácie (pozri rozsudok bývalého Najvyššieho súdu Československej republiky sp. zn. 3Cz/61/1987 zo dňa 29.02.1988, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/122/2002 zo dňa 01.05.2003 uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 30/2004, uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/158/2010 zo dňa 17.02.2011 a sp. zn. 5Cdo/211/2013 zo dňa 13.05.2014, ale aj uznesenia Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 30Cdo/2806/2005 zo dňa 21.12.2005, sp. zn. 29Cdo/1879/2011 zo dňa 18.09.2012 alebo sp. zn. 29Cdo/79/2014 zo dňa 27.11.2014). V prípade sporu o určenie neplatnosti právneho úkonu je tak vecná legitímácia strán (spolu s existenciou naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení) predpokladom úspešnosti žaloby.

28. Odvolací súd tiež poukazuje, že v súdnom konaní nebolo preukázané, ale ani žalobcom tvrdené, že by sa relatívnej neplatnosti voči zúčastneným subjektom kúpnych zmlúv žalobca domáhal osobitným jednostranným dovolaním sa relatívnej neplatnosti. Žalobca od počiatku súdneho konania sa domáha vyslovenia neplatnosti týchto kúpnych zmlúv z dôvodu porušenia predkupného práva len voči žalovanej, Preto tak ako to aj konštatoval súd prvej inštancie pre úspech v konaní o určenie relatívnej neplatnosti kúpnych zmlúv bolo potrebné, aby na strane žalovaných boli všetky subjekty, ktoré boli účastné týchto kúpnych, ktorých neplatnosti sa žalobca domáha.

29. Námietky žalobcu uvedené v odvolaní tak nie sú dôvodné, a to ani čo sa týka námietky nevypočutia navrhovaných svedkov H. B. a B. B.. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že H. B. a B. B. boli zmluvnými stranami na strane predávajúcich kúpnych zmlúv, ktorých neplatnosti sa žalobca domáha, preto mali byť označení ako žalovaní, a ani ich svedecká výpoveď v konaní by stav nedostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaných neodstránila. Čo sa týka námietky žalobcu týkajúcu sa jeho pochybnosti o pravosti podpisov H. B. a B. B., odvolací súd poukazuje, že skutočnosti o nepravosti podpisov žalobca pred súdom prvej inštancie netvrdil, preto uvedené odvolací súd vyhodnotil ako novotu v odvolacom konaní, na ktorú pre nedodržanie podmienok podľa ust. § 366 CSP neprihliadol.

30. Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že výsledkom súdneho konania je autoritatívne rozhodnutie, podľa ktorého je v sporovom konaní vždy jedna strana sporu úspešná a druhá strana neúspešná. Súčasťou práva na spravodlivý proces tak nemôže byť právo na to, aby bola procesná strana (žalobca, i žalovaný) pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa všeobecný súd stotožnil práve s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok (porov. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

31. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že odvolacie námietky žalobcu nie sú dôvodné a skutočnosti uvedené v jeho odvolaní neboli spôsobilé spochybniť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, preto bol rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdený. Keďže súd prvej inštancie žalobu zamietol, správny je aj jeho výrok o trovách konania, o ktorých súd prvej inštancie rozhodol porovnávajúc úspech strán sporu.

K trovám odvolacieho konania

32. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

33. Podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá náhradu trov konania právo.

34. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

35. V civilnom sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní. Ak mala strana plný úspech vo veci, prizná sa jej tiež celá náhrada nákladov konania, ak mala strana len čiastočný úspech, náhrada nákladov bude pomerne rozdelená. Ak je úspech a neúspech vyvážený, vysloví súd, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

36. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa vyššie uvedených zákonných ustanovení, podľa ktorých žalovaná ako sporová strana, ktorý mala v odvolacom konaní úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalobcovi, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa ust. § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

37. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP)

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 422 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody - § 421 a § 422 CSP)) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 160 ods. 2 CSP dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.